

nieuws BRIEF

Nummer 5, tweede jaargang, april 1997

Inhoud

- 1 **Interview:** Frans Dam en Albert Moerkerken over energie in de milieuvergunning
- 3 **André van Alphen over:** Integraal milieubeleid
- 4 **Helpdesk:** Helpdesk wil gewaardeerde kwaliteit verder verbeteren
- 5 **InfoMil op Internet**
Lezersonderzoek
Amvb's en integratie
- 6 **KWS 2000:** Europese richtlijn oplosmiddelen
Jaarverslag 1995 verschenen
Voortgang AML-project
- 7 **NeR:** Hulp bij afweging ALARA: berekening kosteneffectiviteit
- 8 **Geluid:** Circulaire geluidhinder **Bestuurlijk-juridisch:** Wisselwerking tussen Wm- en bouwvergunning
- 9 **Afval- en emissiepreventie:** Ervaringen met preventie via regulering: nieuwe bedrijven
- 10 **Asbest:** Informatie over asbest Voorlichtingsdagen
Water: Nogmaals: olie- en vetafscijders
- 11 **FO-Industrie:** Breda stimuleert BMP's metalektrobedrijven Wetsvoorstel Milieuverslaglegging
- 12 **Agenda**
Regionale workshops
Wat is InfoMil?

Energie in vergunning krijgt langzaamaan meer aandacht

Met de introductie van de Wet Milieubeheer is energiebesparing een officieel onderdeel van de milieuvergunning geworden. Aan informatie over het nieuwe onderwerp is geen gebrek: InfoMil publiceerde in anderhalf jaar tijd een voorlopige handleiding en zes informatiebladen. Slaagt energiebesparing er in om zich een plaats te verwerven naast de traditionele aandachtspunten, zoals emissies naar water en lucht? We praten er over met Frans Dam, milieud adviseur voor de regio IJssel-Vecht, en Albert Moerkerken, beleidsmedewerker energie bij de provincie Noord-Brabant.

Frans Dam en Albert Moerkerken (Foto: Rob Niemantsverdriet)

Frans Dam vindt zichzelf 'een beetje een jobhopper'. Via een studie bouwkunde, de dienst gebouwen bij de PTT, een studie milieukunde en de gemeenten Zuidwolde en Staphorst kwam hij bij de regio IJssel-Vecht. Daar is hij milieud adviseur met als specialismen agrarische sector en energie. "Ik ondersteun gemeentelijke handhavers en vergunningverleners. Dat betekent dat je

veel probleemgevallen onder ogen krijgt." Albert Moerkerken werkt al meer dan tien jaar bij de provincie Noord-Brabant. Eerst maakte hij deel uit van een eenheid milieumetingen, daarna volgden ruim vier jaar als vergunningverlener. De laatste vier jaar is Moerkerken beleidsmedewerker, met energie als specialisme. Van 1994 tot 1996 is hij met tussenpozen gedetacheerd geweest bij het bureau Energie in de Milieuvergunning (bEM) en later InfoMil. Daar heeft hij meegewerkt aan het totstandkomen van de voorlopige handleiding Energie in de milieuvergunning en een aantal informatiebladen. Moerkerken: "Ik heb er nu nog veel profijt van dat ik met mijn neus bovenop die ontwikkelingen zat."

Gaat de vergunningverlener met energiebesparing anders om dan met andere, meer traditionele aspecten van de vergunning, zoals stank, afval of lawaai?

Dam: "Ja, op dit moment zeker nog wel. De Wet milieubeheer geeft aan dat ook energie in de vergunning moet worden meegenomen. Maar er moest in het kader van diezelfde wet ook een enorme kwantitatieve inhaalslag gepleegd worden. De eerste aandacht lag toch bij hinderaspecten als geluid, stank en emissies. Iemand die naast een bedrijf woont zal het

namelijk een worst wezen of het bedrijf zoveel kuub meer verstoekt of niet: daar heeft hij geen last van, van stank en geluid wel. De laatste tijd zie je dat energie langzaamaan meer aandacht krijgt.”

Moerkerken: “In de provinciale vergunningverlening begint energie toch wel ingeburgerd te raken. Ten eerste gaat het bij ons vaak om hele grote bedrijven met een meerjarenafspraak. Dat betekent dat je vraagt naar het bedrijfsenergieplan, en dat ter toetsing voorlegt aan Novem. Als Novem vervolgens positief adviseert, sluit je daar in principe bij aan. Ten tweede hebben grote bedrijven vaak energiespecialisten in dienst. Daar moet je als overheid een volwaardig gesprekspartner voor kunnen zijn: bij de provincie Brabant hebben wij ruim vijftig vergunningverleners, verdeeld over drie bureaus, en op elk bureau zit een specialist energie. Vergunningverleners kunnen bij moeilijkheden ook op die specialisten terugvallen. Dat is natuurlijk een riant positie vergeleken bij de meeste gemeenten, waar vergunningverleners vaak een groot aantal portefeuilles moeten combineren.”

“De integrale afweging moet voorop staan, maar daar moeten dan wel meer aanknopingspunten voor komen”

InfoMil heeft in de afgelopen anderhalf jaar een voorlopige handleiding en zes informatiebladen uitgegeven. Hoe bevallen die documenten in de praktijk?

Dam: “De vier informatiebladen voor bedrijfstakken zijn zo recent dat we daar in de regio IJssel-Vecht nog maar weinig ervaring mee hebben. We werken al wel met de bladen voor gebouwen en faciliteiten. We gebruiken die vooral als een soort ‘reminder’: ze vestigen je aandacht op aspecten als isolatie, ventilatie en stookketels. Maar alle vragenlijsten invullen en het stappenplan volledig doorlopen, dat is er in de praktijk vaak nog niet bij. Toch is het eindresultaat meestal heel behoorlijk: een inte-

Energiepublicaties InfoMil

- Circulaire *Omggaan met energieverbruik en meerjarenafspraken bij de milieuvergunning* (VROM/EZ)
- Voorlopige handleiding energie in de milieuvergunning
- Informatieblad gebouwen
- Informatieblad faciliteiten
- Informatieblad kunststofverwerkende industrie
- Informatieblad glastuinbouw
- Informatieblad vleesindustrie
- Informatieblad mengvoederindustrie

grale aanpak, met aandacht voor energie.” Moerkerken: “In Brabant hebben we vooral te maken met de informatiebladen voor gebouwen en faciliteiten. Die bladen bevalen op zich goed. Het zijn heldere documenten waarin de juiste vragen gesteld worden. Maar kom je bij een wat groter bedrijf, dan zijn er heel veel aspecten waar je aandacht aan moet besteden: geur, emissies, afval, veiligheid, energie, noem ze maar op. Alleen voor het aspect energie zijn er al drie vragenlijsten. Als je dat soort lijsten voor alle aandachtsvelden moet uitwerken, dan wordt het een papierwinkel van hier tot gunter. Daar valt niet tegenop te werken, niet door een vergunningverlener en niet door een bedrijf.”

Moerkerken: “De integrale afweging moet dus voorop staan, maar daar moeten dan wel meer aanknopingspunten voor komen, hoe moeilijk dat ook moge zijn. Een voorbeeld: de voorlopige handleiding en de informatiebladen staan op dit moment nog los van de preventieleidraad van InfoMil, terwijl de onderwerpen toch een duidelijke relatie hebben. InfoMil moet denk ik proberen om die twee dingen in elkaar te schuiven. Aan de andere kant missen we hier en daar juist het maatwerk. Zo is het standaardformulier voor de analyse van het energiegebruik uit de voorlopige handleiding maar beperkt bruikbaar. Je wordt geacht dat formulier mee te nemen naar een groot chemisch concern, maar ook naar de bakker op de hoek. Dat werkt niet. We zouden graag zien dat het formulier op diverse bedrijfstakken en bedrijfsgroottes wordt toegesneden.”

Dam: “Een goed gebruik van handleiding en informatiebladen in het vergunningproces stuit op nog een probleem. Veel bedrijven en gemeenten gebruiken namelijk softwarepakketten van adviesbureaus of uitgeverijen, waarin de informatiebladen niet zijn verwerkt. In de praktijk komen bij het onderwerp energie alleen de energie-

balans, het totaalgebruik en de stookinstallatie aan de orde.”

Dam: “Wat ik aan de handleiding en informatiebladen nog mis is een normverbruik. In het tabellenboek van Novem staan allemaal mooie gedetailleerde verbruikscijfers, maar als vergunningverlener heb je vooral behoefte aan een normniveau per bedrijfstak, waar je de bedrijven in jouw regio op toetsen kunt. Zit een bedrijf boven de norm, dan schrijf je bijvoorbeeld een uitgebreid besparingsonderzoek voor, zit het er onder, dan beperk je de vergunning op energiegebied. Zo ga je ook meer in de richting van een vergunning op hoofdlijnen.”

“Er is vooral behoefte aan een normniveau per bedrijfstak, waar je de bedrijven in jouw regio op kunt toetsen”

Zijn die bijna spreekwoordelijke twee A4-tjes van de vergunning op hoofdlijnen werkelijk te realiseren, met al die aspecten waar je op moet letten?

Moerkerken: “Je kunt in een vergunning op hoofdlijnen natuurlijk verwijzen naar specifieke maatregelen die elders zijn vastgelegd, in een milieuzorgsysteem bijvoorbeeld, of een bedrijfsenergieplan. Maar je moet wel kunnen verantwoorden waarom een bedrijf bepaalde emissies mag hebben of een energiegebruik van een bepaalde omvang. Als dat is weggestopt in twee A4-tjes en verder niet meer te controleren blijkt, dan schiet je als overheid tekort. In Brabant zijn we daarom een project gestart waarbij we kijken hoe verschillende nieuwe ontwikkelingen uit de Wet milieubeheer te combineren zijn. De vergunning op hoofdlijnen is een onderdeel van dat project, net als energiegebruik, afvalpreventie en grondstoffengebruik. Op energiegebied hebben we de zaken inmiddels redelijk in beeld. Gebleken is dat van de 800 bedrijven er 45 een meerjarenafspraak hebben. Een kleine twintig daarvan hebben weer een bedrijfsenergieplan, dat door Novem wordt getoetst en waarover jaarlijks wordt gerap-

porteed. Het frappante is dat die twintig MJA-bedrijven samen verantwoordelijk zijn voor zo'n 60% van het totale industriële energiegebruik in Brabant. Voor de echt grote vissen wordt dus al gebruik gemaakt van de combinatie van vergunning op hoofdlijnen en bedrijfsenergieplan. Maar voor onwillige bedrijven, of bedrijven die zich slecht houden aan hun energieplan, moet de vergunning natuurlijk een vangnetfunctie houden. De vergunning heeft immers sanctiemogelijkheden, het bedrijfsenergieplan niet."

Hoe kun je die vangnetfunctie van de Wet milieubeheer in de praktijk vormgeven?

Dam: "Daar ligt een knelpunt. Vooral kleine gemeenten hebben bij het handhaven van dit soort aspecten te weinig ervaring en schrikken er dus regelmatig voor terug." Moerkerken: "Wij komen niet veel verder dan controleren of de maatregelen waarover in het bedrijfsenergieplan afspraken zijn gemaakt ook uitgevoerd worden. Op de details heb je weinig zicht, die spelen zich vooral af tussen Novem en het MJA-

Evaluatie circulaire

Eind 1996 is de circulaire *Omgang met energiegebruik en meerjarenafspraken bij de milieuvergunning* geëvalueerd. Uit de evaluatie blijkt dat het bevoegd gezag de circulaire niet concreet genoeg en beperkt bruikbaar vindt, mede omdat gedeeltes inmiddels zijn achterhaald. Uit de evaluatie blijkt ook dat een flink deel van de vergunningverleners nog maar weinig aandacht aan energiebesparing besteedt. De belangrijkste oorzaken zijn een gebrek aan kennis, hoge werkdruk en een lage prioriteit voor energiebesparing.

Op basis van de evaluatie zijn drie aanbevelingen geformuleerd:

- Een geactualiseerde handleiding moet de circulaire en de voorlopige handleiding gaan vervangen. Overeenkomstig de nieuwe 8.40 amvb's komt daarin een grenswaarde voor het energiegebruik; daarboven moet aandacht aan energiebesparing besteed worden.
- De kennisoverdracht moet geïntensiveerd worden en op het doel toegesneden. Gestart is inmiddels met de 'workshops nieuwe stijl', waarbij InfoMil het bevoegd gezag bezoekt en ingaat op knelpunten (zie ook p. 12).
- De informatievoorziening bij de vergunningaanvraag van MJA-bedrijven moet worden verbeterd, met name door betere toelichting van het bedrijfsenergieplan en door gerichte verspreiding van de jaarlijkse brochure met MJA-resultaten van EZ.

bedrijf. Zo'n tweedelijnsfunctie heeft iets onbevredigends, want een van de uitgangspunten van de Wet milieubeheer is juist de integrale toetsing. En die zit nota bene verwerkt in de MJA-systematiek. Bij het berekenen van de efficiencyverbetering wordt namelijk rekening gehouden met een correctiefactor voor milieumaatregelen: een bepaalde energiebesparing kan voor een deel tenietgedaan worden, bijvoorbeeld door een naverbrander die een stankprobleem moet oplossen. Als die correctiefactor blijkt uit te komen op bijvoorbeeld 50%, dan vind ik dat bij de vergunningverlener een belletje moet gaan rinkelen. De maatregelen op de diverse terreinen moeten dan worden heroverwogen omdat de integrale toetsing onbevredigend uitpakt."

Wat zou er volgens jullie in de komende vijf jaar moeten gebeuren om van energiebesparing en de milieuvergunning een echt succesvolle combinatie te maken?

Dam: "Voortgaan op het pad van de integrale benadering. Een belangrijk aandachtspunt vormen daarbij de amvb's nieuwe stijl. Vooral kleine gemeenten zullen de voorschriften uit zo'n amvb in veel gevallen letterlijk in de vergunning opnemen. Het heeft me dan ook zeer verbaasd dat in de nieuwe amvb bedekte teelt [glas-tuinbouw, red.] energie nog niet is meege-nomen. Voor elke bedrijfstak waarvoor er géén amvb komt, zou er een integrale checklist voor de vergunningaanvraag moeten komen. Die checklists moeten bovendien worden verwerkt in de softwarepakketten die door de gemeenten worden gebruikt."

Moerkerken: "Kennisoverdracht wordt in de komende jaren een van de belangrijkste aandachtspunten. Je hebt het tenslotte over een voor vergunningverleners betrekkelijk nieuw onderwerp, en dus moet je daar tijd en aandacht aan besteden. Workshops lijken daarbij goed te werken, en misschien moet je die in sommige gevallen uitdiepen tot op het niveau van cursussen. Daarnaast is er meer maatwerk nodig: per bedrijfstak de zaken op een rij, de weg die met de branche-informatiebladen in wezen al is ingeslagen. En ten slotte moeten er ook meer aangrijpingspunten voor een integrale benadering komen. Ik denk dat InfoMil daar een belangrijke rol in gaat spelen. InfoMil moet proberen handvatten te geven waarmee de vergunningverlener zo'n integrale toetsing goed kan uitvoeren."

Van Alphen over:

Integraal milieubeleid

Integratie is een kernbegrip voor InfoMil. Op basis van de integrale Wet milieubeheer en werkend met integrale milieuvergunningen zou InfoMil steeds meer integrale informatie moeten verstrekken, zodat de samenhang tussen alle aspecten van het milieubeleid steeds duidelijker wordt.

In de praktijk zitten daar veel haken en ogen aan. Veel van het werk van InfoMil is sectoraal bepaald. De betrokken partijen concentreren zich nog te vaak op sectorgerichte aspecten.

In beleid en uitvoering laten maar weinig mensen daadwerkelijk zien dat zij een volledig geïntegreerd milieubeleid tot hun verantwoordelijkheid rekenen.

De bereidheid is er, maar integratie is een complexe zaak. Daardoor concentreert men zich vaak toch maar op het eigen terrein. En waar al sprake is van integratie, zoals bij het doelgroepenbeleid industrie, het preventiebeleid en bij het streven naar bestuurlijk-juridische samenhang, dreigt soms het gevaar dat men die benadering op een voetstuk plaatst. Maar soms levert bijvoorbeeld een gebiedsgerichte benadering meer op dan een bedrijfstakgerichte.

Toch wordt er vooruitgang geboekt, zij het stap voor stap. De integratie van het milieubeleid komt er, maar vraagt tijd en het meedenken van alle betrokkenen. Men leert van de successen en teleurstellingen op deelreinen. Oude tegenstellingen en competentiegeschillen vervagen, het besef dat samenwerking nodig is voor een goed eindresultaat neemt verder toe. Ook de vraag naar meer efficiency leidt ertoe dat de betrokkenen steeds meer rekening houden met elkaars processen.

InfoMil speelt in op de kansen die zich voordoen, bijvoorbeeld bij de deregulering en in het preventiebeleid (zie de artikelen op p. 5 en 9). Als schakel tussen milieubeleid en uitvoering denken wij een werkelijke interpretatie te kunnen stimuleren. Hoe complex dat ook is.

André van Alphen, hoofd InfoMil

Helpdesk wil gewaardeerde kwaliteit verder verbeteren

Uit de enquête die onder de lezers van de InfoMil nieuwsbrief is gehouden blijkt dat de klanten tevreden zijn over de berichtgeving van de helpdesk. Uit de trends (het aantal vragen blijft licht stijgen) blijkt dat ook de helpdesk zelf zijn functie naar tevredenheid vervult. Voor InfoMil is het geen reden om onderuit te gaan zitten; daarom wordt een systeem van kwaliteitsbewaking opgezet dat de service op een nog hoger peil brengt.

Als we de statistieken bekijken, is er over de helpdesk weinig nieuws te melden. De klanten van InfoMil blijven bellen met vragen over alle facetten van het milieubeleid, en relatief de meeste vragen gaan over bestuurlijk-juridische onderwerpen. Uit het lezersonderzoek blijkt dat de helpdeskpagina's in de nieuwsbrief overwegend positief gewaardeerd worden: 133 respondenten noemden de pagina's goed, 128 voldoende en 3 onvoldoende.

Landbouw: nieuw aandachtsgebied per 1 juni

Landbouw: nieuw aandachtsgebied

Vanaf 1 juni kunt u met vragen over landbouwregelgeving terecht bij een speciale helpdeskmedewerker. Hij gaat het bevoegd gezag informeren over de vergunningverlening aan landbouwbedrijven, de Interimwet ammoniak en veehouderij, de richtlijn veehouderij en stankhinder, en over het uitvoeren van 'groene' amvb's op grond van artikel 8.40 Wm.

Kwaliteitssysteem

InfoMil is begonnen met het opzetten van een kwaliteitssysteem, onder meer voor de helpdesk.

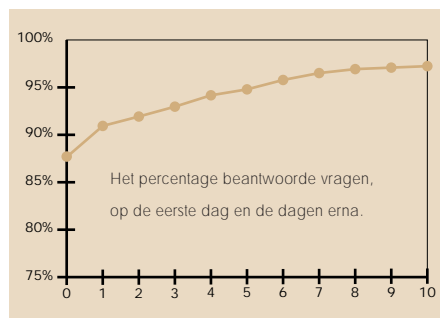
Wat de helpdesk betreft moet het systeem garanderen dat vragen binnen een vooraf vastgestelde termijn beantwoord zijn. Het streven is dat binnen vierentwintig uur te doen. Nu lukt dat voor 90% van de vragen.

Twee helpdeskvragen

Afval- en emissiepreventie: Kan ik als handhaver de Leidraad afval- en emissiepreventie in de milieuvergunning ook gebruiken wanneer in de vergunning nog geen preventievoorschriften zijn opgenomen?

Ja, ook dan kunt u als handhaver van de leidraad gebruik maken, en wel op twee manieren:

1. In voorlichtende, motiverende zin tijdens controlebezoeken (wanneer geen ernstige overtredingen zijn geconstateerd). De handhaver kan met behulp van de 'Handreiking handhaving' (hulpmiddel C1) en de checklist 'Indicatie omvang afval en emissies' (hulpmiddel A2) de mogelijkheden van preventie binnen het bedrijf aan de orde stellen. Voorbeelden uit informatiebladen, demonstratieprojecten e.d. kunnen dienen als illustratie. Als het bedrijf de eigen mogelijkheden wil (laten) inventariseren, kan worden verwezen naar ondersteunende organisaties.
2. Ter ondersteuning van de actualisatie van vergunningen. Wanneer het bedrijf in de categorie 'aanzienlijke omvang' valt (volgens checklist A2), kan dit aanleiding zijn voor een actualisatie. Dat is uiteraard ook nodig wanneer de vergunning niet (meer) toereikend is, of sterk verouderd.

NeR (Bijzondere regeling geur voor mengvoederfabrieken):

Hoe moet ik de rekenuitkomsten van de diskette Geurnorm 2.0 interpreteren?

Af en toe komt de diskette Geurnorm 2.0 bij de Bijzondere regeling geur voor mengvoederfabrieken (3.5/21.6) ter sprake. De bellers weten soms niet hoe de rekenuitkomsten te interpreteren; bij afstanden van drie tot tienmaal de gebouwhoogte vertonen de uitkomsten opmerkelijke sprongen. Bij de vaststelling van de bijzondere regeling is een evaluatie in 1997 en een eventuele herziening in 1998 voorzien. Bij de evaluatie zullen de opmerkingen over het gebruik van de diskette worden meegenomen. Dan zal het rekenprogramma eventueel worden aangepast. Tot het zo ver is wordt geadviseerd de huidige bijzondere regeling en het programma Geurnorm 2.0 te gebruiken, maar bij afstanden van drie tot tienmaal de gebouwhoogte de resultaten van de berekening goed te beoordelen op hun realiteitswaarde. Dit geldt bijvoorbeeld wanneer de te beschermen objecten relatief dicht bij het bedrijf staan en wanneer de objecten in de 'wervel' staan. In die gevallen is het aan te bevelen om voor de verschillende parameters niet één enkele waarde in te vullen, maar een range van waarden (bijvoorbeeld van verschillende schoorsteenhoogten), om vervolgens de resultaten daarvan te beoordelen. Wanneer het bevoegd gezag vindt dat de uitkomsten afwijken van de werkelijkheid, biedt de NeR de mogelijkheid om in de vergunning van de bijzondere regeling af te wijken; neem dan in de considerans van de vergunning een goede motivatie op.

Klachten

InfoMil probeert een zo goed mogelijke service te bieden. Toch kan het gebeuren dat u naar aanleiding van de behandeling van een vraag door de helpdesk klachten of aanmerkingen heeft. In dat geval verzoeken wij u die (bij voorkeur schriftelijk) door te geven aan de helpdeskcoördinator.

InfoMil op Internet

Sinds eind maart is op internet de InfoMil Homepage te vinden. Door statutaire problemen is het internetadres (de URL) nog niet het gewenste 'infomil.nl'. De informatie is voorlopig te vinden onder <http://www.senter.nl/infomil>.

Wat kunt u vinden op onze homepage? Op dit moment vooral algemene informatie over InfoMil, plus een publicatielijst. Verder is alles nog in ontwikkeling. Zo wordt er hard gewerkt aan een digitale helpdesk en aan een elektronische nieuwsbrief. Voorop staat dat de homepage zal moeten groeien op basis van uw wensen. Suggesties voor onderwerpen en verbeteringen zijn dan ook van harte welkom.

Lezersonderzoek

Bij het vorige nummer van de InfoMil Nieuwsbrief vond u een enquêteformulier met vragen over inhoud, functie en vorm van het blad. Ruim 350 lezers hebben de vragenlijst teruggestuurd. De antwoorden worden geïnventariseerd en geanalyseerd: in de volgende Nieuwsbrief vindt u een uitgebreid verslag van uw gezamenlijke bevindingen. We zijn erg tevreden over het aantal (vaak tevreden) reacties en uw nuttige suggesties voor verbetering; hartelijk dank voor de medewerking.

De Bijzondere regeling geur voor mengvoederfabrieken leidt regelmatig tot vragen

Amvb's en integratie

André van Alphen ging er in zijn column al op in: een van de opdrachten die InfoMil meekreeg is om in de uitvoering van het milieubeleid de integratie tussen de vele componenten te stimuleren. Het is ook een van de moeilijkste: hoe vat je zo iets in een opdracht, en welke kaders kunnen daarbij behulpzaam zijn? Mogelijk biedt de herziening van de amvb's in het kader van de MDW-operatie een aangrijpingspunt.

In het aanvankelijke bedrijfsplan was het bevorderen van de integratie bij de uitvoering van het milieubeleid een open opdracht waar InfoMil zelf maar een vorm voor moest bedenken. De opdracht was niet concreter ingevuld, waarschijnlijk omdat de opdrachtgevers ook niet precies wisten hoe dat op de meest effectieve manier is aan te pakken. Ook het ministerie van VROM, de belangrijkste opdrachtgever van InfoMil, kampt al een aantal jaren met het probleem. Een tweede punt is dat hoewel het belang van integratie evident is, de opdrachtgevers er toch niet duidelijk capaciteit voor hebben vrijgemaakt; de integratie moet dus maar tot stand worden gebracht naast de uitvoering van de expliciet opgedragen taken.

Integrale informatiebladen

Voor de gedachtenvorming over integratie is InfoMil dus op zichzelf aangewezen. Hoe kunnen we het aanpakken? Wellicht kan de grotere industrie tot voorbeeld dienen: het doelgroepenbeleid stimuleert vaak al een integrale benadering van het milieubeleid. Voor de overige industrie en kleinere bedrijven is geen specifiek op integratie gericht beleid ontwikkeld; daarvoor vormen de amvb's vanouds het belangrijkste kader.

Er zijn opnieuw concretere kansen. Met de MDW-operatie worden alle bestaande amvb's op grond van artikel 8.40 Wm op de schop genomen. Dat lijkt een goed moment om de gewenste integratie dichterbij te brengen. Vanuit het ministerie wordt bij het opstellen van de nieuwe amvb's vooral aandacht besteed aan de nieuwe aspecten, zoals energie- en waterbesparing, afval- en emissiepreventie en gescheiden inzameling van afval (het zogenaamde flankerend programma). Omdat daar bij gemeenten veel vraag naar is, wil InfoMil per amvb een integraal informatieblad samenstellen.

InfoMil hecht daaraan grote waarde; op die manier kunnen wij onze informerende taak zo goed mogelijk vervullen.

Naast de genoemde 'nieuwe' onderwer-

pen worden in de informatiebladen ook de klassieke thema's aan de orde gesteld, zoals emissies naar lucht en water, bodembeschermende voorzieningen et cetera. InfoMil heeft echter geen opdracht (dus geen capaciteit en vaak geen expertise) voor alle aspecten die in de amvb's geregeld worden, maar die zouden wel in de informatiebladen aan de orde moeten komen. Dat is in het belang van de klant, maar ook van InfoMil: de ervaring leert dat nieuwe regelgeving een grote toename van vragen aan de helpdesk tot gevolg heeft. Een goed, integraal informatieblad krijgt de functie van naslagwerk en leidt dus tot minder helpdeskvragen. Daarbij komt dat schriftelijke informatie beter beklijft dan mondeling.

Handvatten

Het samenbrengen van informatie voor de verscheidene aspecten is een eerste stap in de richting van daadwerkelijke integrale informatie. Naast het samenbrengen van de informatie zal InfoMil er ook op toezien dat daar waar samenhang tussen verschillende aspecten aan de orde is, hierop ook daadwerkelijk wordt ingegaan en zo mogelijk duidelijke handvatten voor de vergunningverleners worden geboden. Voor vrijwel alle aspecten in de amvb worden mogelijkheden geboden voor het stellen van nadere eisen, zodat de voorschriften toegespitst kunnen worden op de lokale situatie. Het ministerie gaat ervan uit dat de nadere eisen terughoudend zullen worden toegepast; in de informatiebladen zal onder meer worden ingegaan op het stellen van nadere eisen. Daarnaast bevatten de amvb's diverse zorgplichtbepalingen. Ook daarvoor zullen de informatiebladen als leidraad dienen.

Mocht blijken dat over bepaalde onderwerpen regelmatig vragen blijven binnenkomen die niet adequaat gedekt worden door het informatieblad, dan moet je dat na enige tijd actualiseren, zodat het beter inspeelt op de vragen die in het veld leven.

KWS 2000

Europese richtlijn oplosmiddelen

Onder het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie wordt hard gewerkt aan de behandeling van een voorstel van de Europese Commissie over het industrieel gebruik van vluchtige organische oplosmiddelen. Nederland streeft ernaar om een eerste behandeling in de Milieuraad van juni 1997 mogelijk te maken, met als doel een gemeenschappelijk standpunt te bereiken. Luxemburg, het volgende voorzittende land, heeft toegezegd het dossier even voortvarend verder te behandelen.

De richtlijn stelt eisen aan de emissie van oplosmiddelen door de industrie. Voor diverse sectoren (zoals de grafische industrie, verfapplicatie, dry cleaning, extractie van olie- en vethoudende zaden en de farmaceutische industrie) zijn voorschriften en emissie-eisen gesteld. De richtlijn is zo opgezet dat bedrijven er op twee manieren aan kunnen voldoen. De eerste is door nageschakelde technieken toe te passen waarbij emissiegrenswaarden gelden. De tweede is door een reductieschema te volgen, zodat het bedrijf door substitutie de eisen kan halen.

Lidstaten hebben de mogelijkheid om aan de richtlijn te voldoen door toepassing van een Nationaal Plan. Nieuwe installaties moeten direct voldoen aan de eisen, bestaande installaties in 2007.

Tijdens een eerste peiling van meningen van de lidstaten in januari 1997 bleek dat er voor de richtlijn een breed draagvlak is. Dat heeft al geleid tot het in detail bespreken van de artikelen en annexen. Als dit tempo erin blijft, lijkt het haalbaar om de richtlijn medio 1998 van kracht te laten worden.

KWS 2000 voldoet ruim

Uit een recent onderzoek door Tebodin bleek dat met de zekere en voorwaardelijke maatregelen van KWS 2000 ruimschoots kan worden voldaan aan de eisen van de richtlijn. Overheid en industrie hebben dan ook ingestemd met de ongewijzigde implementatie van de KWS-afspraken.

Voortgang AMI-project

In de vorige nieuwsbrief berichtten wij u over het AMI-project, dat gericht is op de Arbo- en Milieu-inrichting bij polyesterharsverwerkende bedrijven. Inmiddels zijn de twaalf bedrijven (er is er een afgevallen) doorgelicht door het uitvoerend onderzoeksbureau Tebodin. In de meeste bedrijven is de situatie op arbo- en milieugebied nog niet optimaal. Per bedrijf wordt een stappenplan opgesteld; het projectteam van de NFK-VVK verleent de bedrijven vervolgens procestechnische ondersteuning bij de keuze van maatregelen. Tebodin bewaakt de voortgang.

Op 19 juni organiseren NFK-VVK en InfoMil in Utrecht een voorlichtingsbijeenkomst waarop de resultaten en de ervaringen van een van de deelnemende bedrijven worden gepresenteerd. In mei krijgen bedrijven en gemeenten daarvoor een uitnodiging.

NeR

Verzending aanvullingen NeR

Naar verwachting worden in mei nieuwe aanvullingen op het handboek NeR verzonden. De bijstellingen betreffen de volgende NeR-onderdelen:

- Ten geleide
- Inhoudsopgave
- Bijlage 5: Meetmethoden

Daarnaast wordt een nieuwe lijst met voorlopig ingedeelde stoffen meegestuurd.

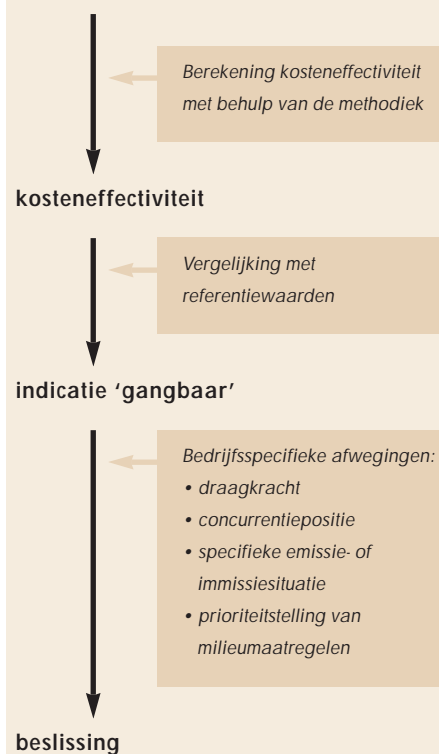
Ook wordt gewerkt aan de opname in de NeR-tekst van de lijsten met voorlopig ingedeelde stoffen, zoals die hebben gestaan in NeR Nieuws, nummers 1 t/m 4. Het is nog niet zeker of deze aanpassing ook met bovengenoemde zending meegaat.

De aanvullingen zijn gratis en worden automatisch verstuurd aan alle bezitters van een NeR-handboek.

Toetsing van een maatregel op kosteneffectiviteit

Verkenkend ontwerp van beoogde maatregel:

- dimensionering
- investeringskosten
- operationele kosten
- prijzen teruggewonnen product
- verwerken afvalstromen

Verschenen: KWS 2000 Jaarverslag 1995.
Geactualiseerd: Handboek KWS 2000 en gemeenten. Overheden krijgen dit gratis toegestuurd. Zie voor het bestellen van publicaties de bij deze nieuwsbrief gevoegde documentatielijst.

Hulp bij afweging ALARA: berekening kosteneffectiviteit

Hoe beoordeel je het principe van As Low As Reasonably Achievable (ALARA) in de praktijk? Elke vergunningverlener zit wel eens in z'n maag met de vraag of het wel redelijk is om een bedrijf een bepaalde maatregel voor te schrijven. Het kan bijvoorbeeld zijn dat de kosten van de maatregel in verhouding tot het milieueffect buitensporig lijken, of dat er een kans is dat de maatregel de financiële draagkracht van het bedrijf te boven gaat. Voor het afwegen van dergelijke zaken is er een nieuw instrument ontwikkeld: de methode Kosteneffectiviteit.

De methode is in opdracht van het ministerie van VROM ontwikkeld door TNO, in samenwerking met DHV, IPO, VNG en het bedrijfsleven.

Kosten en baten

Met behulp van de methode Kosteneffectiviteit zijn de kosten en baten van een milieumaatregel uit te drukken in guldens per kilogram vermeden emissie. De resultaten van deze studie zijn te vinden in de publicatierijks Lucht & Energie, de nummers 119 en 120: *Kosteneffectiviteit van milieumaatregelen in de industrie, beschrijving van de methodiek (deel a) en Kosteneffectiviteit van milieumaatregelen in de industrie, vaststellen van het referentiekader (deel b)*. (Beide delen zijn te bestellen bij het ministerie van VROM, 079 – 3449 449). In deel a wordt de methode beschreven, deel b bevat een groot aantal cases voor de stoffen SO₂, NO_x, VOS en stof. Dit laatste deel is onlangs nog uitgebreid met een vervolgonderzoek naar meer praktijkgevallen voor stof, VOS en SO₂, plus een berekeningsmethodiek voor procesgeïntegreerde maatregelen. Ook dat vervolgonderzoek wordt binnenkort in die reeks gepubliceerd (nr. 125). Het ministerie van VROM zal op basis van de verzamelde gegevens binnenkort met een beleidsadvies komen voor de referentiewaarde per stof (in guldens per kilo vermeden emissie). Het schema hiernaast geeft weer hoe een beslissing tot stand kan komen.

Voorlichting

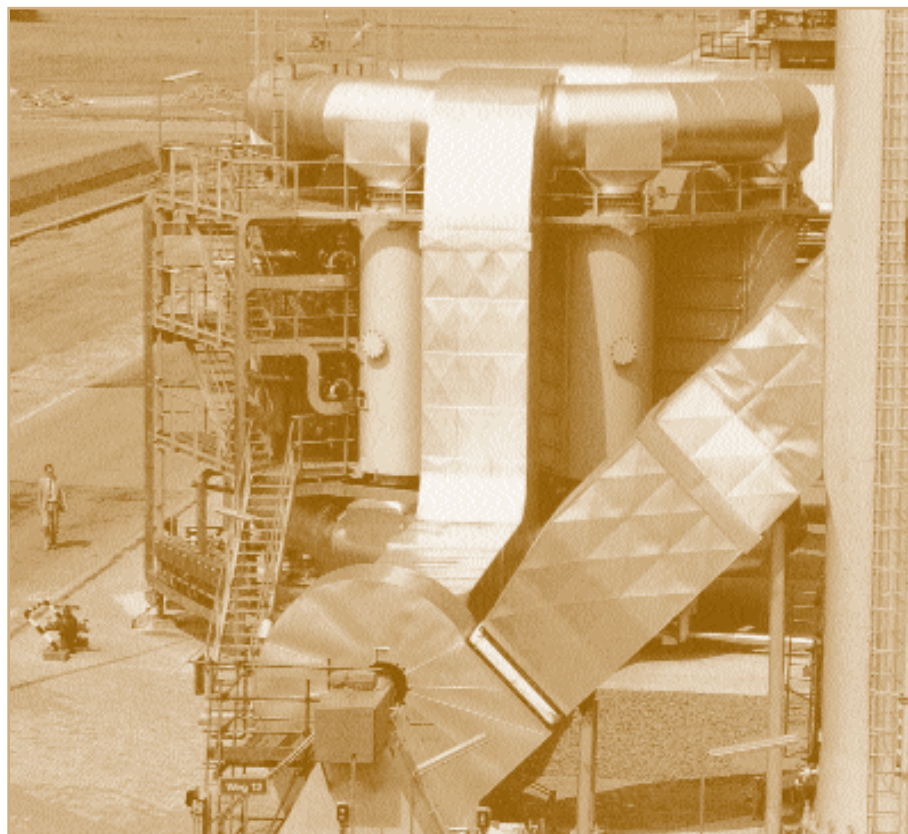
Om dit nieuwe instrument voor het beoordelen van het ALARA-principe meer bekendheid te geven, zijn er binnenkort drie voorlichtingsmiddagen over theorie en praktijk van kosteneffectiviteit (zie ook de agenda op p. 12). De bijeenkomsten zijn niet alleen bedoeld voor overheden, maar nadrukke-

lijk ook voor het bedrijfsleven. De middagen hebben het karakter van een workshop, waar iedereen zich actief kan bezighouden met een praktijkgeval – precies zo'n situatie als u ook wel eens zult tegenkomen. Het is de bedoeling om de deelnemers met behulp van de methodiek de kosteneffectiviteit te laten berekenen en beoordelen. Naar aanleiding van de gebruikservaringen kan met een panel van direct betrokkenen worden gediscussieerd over het nieuwe beleidsinstrument. Eind april kunnen alle overheden hiervoor een uitnodiging verwachten. Bedrijven worden geïnformeerd door VNO/NCW.

Evaluatie

InfoMil wil graag gebruik maken van de ervaringen die u in de jaren 1997 en 1998 met het instrument van de kosteneffectiviteit opdoet. U wordt dan ook uitgenodigd om die ervaringen, zowel positieve als negatieve, aan ons te melden. U kunt hiervoor bij ons binnenkort een snel in te vullen formulier aanvragen. Over twee jaar zal het instrument een plaats krijgen in de NeR; de vorm waarin is afhankelijk van de ervaring van de gebruikers in de proefperiode.

Ook om het toepassingsgebied van het referentiekader zo groot mogelijk te maken, zijn we afhankelijk van de medewerking van de gebruikers: die moeten aangeven welke maatregelen voor welke bedrijfstakken en processen kosteneffectief zijn gebleken. Wij vragen u dan ook om voorbeelden van berekeningen en kosteninformatie door te geven aan de NeR-medewerkers van InfoMil. U bent er zelf bij gebaat om voldoende voorbeelden ter vergelijking te hebben, dus als u de systematiek gebruikt: laat het ons weten!

Regeneratief thermische naverbrander (Foto: Brinkman & Germeraad Milieutechniek BV, Hengelo)

Geluid

Circulaire geluidhinder

De op 29 februari 1996 verschenen VROM-circulaire *Geluidhinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting; beoordeling in het kader van de vergunningverlening op basis van de Wet milieubeheer* heeft in vergunningenland het nodige gekrakeel veroorzaakt. De circulaire, in de wandeling meestal 'circulaire indirecte hinder' of 'schrikkelcirculaire' genoemd, betekende een breuk met het verleden: de minister adviseerde om de geluidhinder van (vracht)verkeer op de openbare weg nabij een bedrijf op een andere (lees: minder stringente) wijze te beoordelen dan gebruikelijk was. Zoals meestal wordt er over de toepassing van de circulaire verschillend gedacht. Het bedrijfsleven krijgt meer ruimte (onder de oude regeling kwamen nogal wat bedrijven in de problemen) terwijl omwonenden met hogere gevelbelastingen te maken krijgen. De Raad van State heeft de laatste tijd dan ook flink wat beroepsprocedures over dit onderwerp moeten verwerken.

Aanzienlijk slechter?

Op 4 maart van dit jaar heeft de Raad van State een hele dag vrijgemaakt om zich een mening te vormen over de circulaire indirecte hinder. In de ochtendzitting heeft de adviseur Beroepen Milieubeheer duidelijk gemaakt dat de nieuwe beoordelingswijze naar zijn mening leidt tot een aanzienlijke verslechtering van het akoestische klimaat. Namens de minister van VROM is aangevoerd dat de circulaire noodzakelijk was om een aantal redenen: een eenduidige beoordelingssystematiek was vereist, er zijn betere mogelijkheden om slaapverstoring te voorkomen en praktische knelpunten moeten worden opgelost. Er ontstaan hierbij, aldus de minister, uit akoestisch oogpunt geen onaanvaardbare situaties. 's Middags zijn drie praktijkgevallen behandeld. Het resultaat daarvan is naar verwachting omstreeks het moment van verschijnen van deze nieuwsbrief bekend.

Bestuurlijk-juridisch

Wisselwerking tussen Wm- en bouwvergunning

Stel: een ondernemer begint een bedrijf en wil daarbij bedrijfsruimte laten bouwen. Hij vraagt wel een Wm-vergunning aan, maar bewust nog geen bouwvergunning. Zo kan er een patstelling ontstaan. Hoe moeten vergunningverleners daarmee omgaan?

Een inrichting in aanbouw

De normale gang van zaken is dat de aanvragen (bijna) gelijktijdig worden ingediend. De bouwvergunning moet worden aangehouden totdat voldoende vaststaat of de Wm-vergunning kan worden verleend. Maar wanneer er geen bouwvergunning wordt aangevraagd, kan er een merkwaardige situatie ontstaan. Voor de Wm-vergunning geldt namelijk geen aanhoudingsplicht: de vergunning kan worden verleend voordat een bouwvergunning is afgegeven. Maar de Wm-vergunning wordt pas van kracht nadat een bouwvergunning is verleend (artikel 20.8 Wm). Formeel kan er nu geen enkele vergunning van kracht worden; voor de beëindiging van de aanhouding van de bouwvergunning is het van kracht worden van de Wm-vergunning nodig, maar deze kan pas van kracht worden als de bouwvergunning wordt verleend.

Zo zou door het niet aanvragen van een bouwvergunning het van kracht worden van de verleende Wm-vergunning tot in lengte van dagen kunnen worden uitgesteld (en dus ook het onherroepelijk worden,

omdat de termijn van art. 8.18, lid 1 Wm niet gaat lopen). Dit is een onwenselijke situatie, omdat de rechtszekerheid die een Wm-vergunning biedt dan zoek is.

Interpretaties artikel 20.8

Gelet op de bedoeling van de wetgever moet het er voor worden gehouden dat artikel 20.8 Wm toeziet op de daadwerkelijke coördinatie, met andere woorden: het artikel geldt alleen als er een bouwvergunning is aangevraagd. Zo niet, dan wordt de verleende Wm-vergunning op de gebruikelijke wijze van kracht en onherroepelijk. De termijn van art. 8.18 Wm gaat ook gewoon lopen; dat betekent dat de vergunning vervalt als er niet binnen drie jaar na het onherroepelijk worden gebruik van wordt gemaakt.

Volgens een andere uitleg houdt artikel 20.8 Wm in dat als de bouwvergunning niet wordt verleend (geen aanvraag of een weigering) de milieuvergunning inderdaad geen rechtskracht verkrijgt. Maar het 'verkrijgen van rechtskracht' staat in deze interpretatie los van 'het onherroepelijk worden' van een milieuvergunning. Het onherroepelijk worden van de vergunning is namelijk afhankelijk van een eventueel ingesteld beroep. Als er na het verlenen van een milieuvergunning geen beroep wordt ingesteld, wordt de vergunning onherroepelijk bij het verstrijken van de beroepstermijn. Op dat moment vangt ook de termijn van artikel 8.18 Wm aan. Als wel beroep wordt ingesteld, is het onherroepelijk worden van de vergunning afhankelijk van de uitspraak van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Kortom: het onherroepelijk worden staat los van het verkrijgen van rechtskracht. Als een bouwvergunning ontbreekt, terwijl die wel nodig is, krijgt de milieuvergunning geen rechtskracht, maar zij wordt op een gegeven moment wel onherroepelijk. Artikel 8.18 Wm is dus ook van toepassing op de hier geschetste situatie.

Ervaringen met preventie via regulering: nieuwe bedrijven

Ruim tachtig overheidsinstanties hebben belangstelling getoond voor deelname aan het project Ervaringen met preventie via regulering. Na een reeks gesprekken zijn twintig deelnemers geselecteerd. Dit artikel belicht alvast een aantal praktijkervaringen met preventie – een vorm van integraal milieubeleid – bij nieuw te vestigen bedrijven.

Preventie stimuleren bij nieuwe bedrijven: het lijkt een ideale situatie. De keuzes voor de installaties en procesvoering liggen nog niet vast, zodat er relatief gemakkelijk aanpassingen gemaakt kunnen worden. In de praktijk blijken overheden van deze mogelijkheid nog weinig gebruik te maken. Verschillende gemeenten geven aan dat ze preventie in dit stadium graag onder de aandacht zouden brengen, maar ze zien daar vaak bewust van af, vooral omdat bedrijven snel hun milieuvergunning willen en de investeringskeuzes al gemaakt blijken te zijn. Sommige andere gemeenten vinden dat je bij nieuwe bedrijven onvoldoende zicht hebt op de te verwachten hoeveelheden afvalstoffen en emissies, waardoor het nut van preventie moeilijk te illustreren zou zijn. Daarom kiest een aantal gemeenten er voor om registratie- en onderzoeksvoorschriften op te nemen in de

vergunning. Op basis van de daarmee verkregen gegevens kunnen noodzaak en nut van preventie worden onderbouwd. In overleg met het bedrijf bepaalt de gemeente vervolgens welke preventiemaatregelen doorgevoerd moeten worden. Het bezwaar van deze manier van werken is dat de preventieactiviteiten van een bedrijf zo worden verschoven tot een moment na de inbedrijfstelling. De mogelijkheden voor preventiemaatregelen zijn dan aanzienlijk geringer, omdat de installaties en dergelijke al zijn aangeschaft.

Vroeg in overleg

Op enkele plaatsen in het land zijn initiatieven genomen die bovengenoemde bezwaren. De kern daarvan is: zorg dat je als milieuafdeling zo snel mogelijk in contact komt met bedrijven die overwegen zich te vestigen in de gemeente. Daarbij is vaak een belangrijke rol weggelegd voor het grondbedrijf: dat kan milieuafdeling en bedrijf met elkaar in contact brengen tijdens de oriëntatiefase van het bedrijf, als de tijdsdruk geringer is en de investeringskeuzes nog niet zijn gemaakt.

Bezoek de oude vestiging

In een van de aan het project deelnemende gemeenten vestigen zich veel bestaande bedrijven uit een naburige gemeente, omdat uitbreidingen daar stuiten op ruimtegebrek. Men werkt als volgt: de milieumedewerker brengt een bezoek aan de oude vestiging, waar hij – op basis van het bedrijfsproces – aangeeft welke milieuvorzieningen het bedrijf zal moeten treffen als het tot verplaatsing besluit. De gemeente in kwestie beperkt zich tot dusver vaak tot de energiebesparingsmogelijkheden bij een bedrijf. Maar in dit soort gesprekken kunnen natuurlijk ook andere preventieaspecten aan de orde komen.

Droge doorlichting

Een andere deelnemer aan het project

streeft er naar dat bedrijven zoveel mogelijk op een duurzame wijze gaan werken. De gemeente wil dit ook in haar vestigingsbeleid naar voren laten komen, en is daarom gestart met een proefproject: een extern bureau voert namens de gemeente een 'droge doorlichting' uit van een bedrijf dat zich overweegt te vestigen. Bij zo'n droge doorlichting worden de voorgenomen bedrijfsprocessen besproken: welke activiteiten gaan er plaatsvinden en welke installaties en apparaten worden daarbij ingezet? Daarna wordt voor de meeste relevante aandachtsvelden bepaald of de voorgenomen werkwijze, installaties en apparaten 'achterhaald', 'conform de stand der techniek' of 'voorstrevend' zijn. Waar nodig worden preventieaanbevelingen gedaan, inclusief een inschatting van de toepasbaarheid van alternatieven. Ook de reactie van het bedrijf wordt meegenomen. Bij het eerste geval in deze gemeente ging het om een bedrijf dat wilde verhuizen, en dus is ook een bezoek gebracht aan de bestaande vestiging. De proef (op vrijwillige basis) is succesvol verlopen, zowel voor het bedrijf als de gemeente. Met deze manier van doorlichten ontstaat inzicht in de verwachte milieubelasting van een bedrijf en de positie van het bedrijf ten opzichte van branchegenoten; doel is natuurlijk een overzicht op te stellen van de specifieke preventiemogelijkheden. Voor het gewest, dat namens de gemeente de vergunningen verleent, is het interessant om te kijken of de gegevens gebruikt kunnen worden bij de vergunningverlening.

Gebruik van de leidraad

De meeste deelnemers aan het project hebben de *Leidraad afval- en emissiepreventie in de milieuvergunning* positief ontvangen. De gemeenten en samenwerkingsverbanden blijken met name gebruik te maken van het stappenplan 'Reguleren afval- en emissiepreventie', de checklist 'Indicatie omvang afval en emissies' en de modelvoorschriften. Sommige gemeenten, zoals Haarlem en Heerlen, gebruiken de leidraad ook als basis voor het eigen preventiebeleid. De leidraad wordt met name gewaardeerd omdat hij vergunningverleners een heldere lijn biedt voor bewerkstelligen van afval- en emissiepreventie, zowel in stimulerende als regulerende zin.

De Preventie Informatie Brochures (PIB's) schetsen de aanpak van afval- en emissiepreventie voor bedrijven. Er zijn PIB's voor timmer- en meubelbedrijven, kunststofverwerkende bedrijven, metaalbedrijven, verpleeg- en ziekenhuizen en kantoren. De PIB's zijn verkrijgbaar bij InfoMil.

Asbest

Informatie over asbest

De behoefte aan informatie over asbest is groot. Daarom vindt u hier een overzicht van literatuur en telefoonnummers die kunnen voorzien in de beantwoording van de meeste vragen.

In de *Uitvoerings- en handhavingsbundel Asbestverwijderingsbesluit* en in het *Plan van aanpak asbestbrand* staat een overzicht van publicaties over asbest. In de bundels zelf en in de opgenomen publicaties wordt ingegaan op vrijwel alle situaties waarover vragen zijn gesteld tijdens de voorlichtingsdagen.

Mocht u er met deze literatuur niet uitkomen, dan kunt u voor de volgende onderwerpen contact opnemen met genoemde instanties:

- Deskundige asbestonderzoeksbureaus/deskundige asbestverwijderende bedrijven: Stichting Bouwkwiteit, tel. 070 – 3998467.
- Adressen geaccrediteerde laboratoria: Raad voor Accreditatie, tel. 030 – 2394500.
- Vragen van particulieren of een bepaald materiaal asbest bevat: Inspectie Gezondheidsbescherming, tel. 070 – 3988920.

Verwijdering golfplaten van asbestcement

- Andere vragen van particulieren: Bureau persoonlijke voorlichting van het ministerie van VROM, tel. 070 – 3395050.
- Asbest in relatie tot arbeidsomstandigheden: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, afdeling Informatie, tel. 070 – 3334455.
- VROM-publicaties over asbest kunt u opvragen bij het Distributiecentrum VROM, tel. 079 – 3449449.

Mocht u niettemin met een asbestvraag blijven zitten, dan is er altijd nog de helpdesk van InfoMil, tel. 070 – 3610575, fax 070 – 3633333.

Voorlichtingsdagen asbest: 600 deelnemers

De asbestproblematiek leeft. In januari en februari van dit jaar zijn door zowel Stads- werk/InfoMil als door het VVTB voorlichtingsdagen georganiseerd. Ruim zeshonderd mensen bezochten de vier Stads- werk/InfoMilbijeenkomsten voor overheid in Amsterdam, Zwolle, Rotterdam en Eindhoven. Centraal op deze voorlichtingsdagen stond de *Uitvoerings- en handhavingsbundel Asbestverwijderingsbesluit* en het *Plan van aanpak asbestbrand*. Aan de hand van twee praktijkgevallen zijn de beide publicaties besproken. Ook is ingegaan op het protocol bij asbestbrand van de gemeente Enschede.

De sprekers op de bijeenkomsten waren werkzaam bij de gemeente Enschede, de Inspectie milieuhygiëne en de ministeries van VROM en van Binnenlandse Zaken. Uit de ingeleverde evaluatieformulieren bleek dat de dagen in het algemeen positief werden gewaardeerd.

Gevaarlijk afval

Een van de vele vragen op de bijeenkomst betrof het Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen (Baga). Het is van belang gevaarlijk afval in de zin van het Baga te onderscheiden van bedrijfsafval. Op dit moment geldt als bedrijfsafval:

1. Asbesthoudende voorwerpen in het afvalstadium (tenzij die de gebruiker nooit hebben bereikt).
 2. Asbesthoudende afvalstoffen met een concentratie van minder dan 5000 mg/kg.
 3. Asbesthoudend sloopafval met uitzondering van losgebonden asbesthoudend isolatiemateriaal dat bestaat uit een losse vezelmassa (zoals spuitasbest en leidingisolatie).
 4. Asbesthoudende remblokken en koppelingsplaten uit motorvoertuigen.
- Asbesthoudend afval van particuliere huishoudens dat nog niet is afgegeven of ingezameld wordt beschouwd als huishoudelijk afval.

Uitsluitend het overige asbesthoudende afval geldt op dit moment als gevaarlijk afval in de zin van het Baga.

Voor alle soorten asbesthoudend afval geldt dat dit moet worden verpakt in plastic van voldoende dikte en sterkte. Vervolgens moet het afval worden afgevoerd naar een stortplaats die het afval accepteert.

Water

Nogmaals: olie- en vetafscheimers

In de vorige Nieuwsbrief werd gemeld dat per 1 maart 1997 twee ministeriële regelingen van kracht zouden worden: een voor olieafscheimers en een voor vetafscheimers. Helaas zijn deze regelingen nog niet definitief vastgesteld. De vertraging is het gevolg van de procedurele verplichtingen van EG-richtlijn 83/189/EEG (de zogenaamde notificatierichtlijn). Op grond hiervan moet elk nationaal ontwerp van regelgeving met betrekking tot producteisen door de Europese Commissie genotificeerd worden volgens een vaste procedure. De mogelijkheid bestaat dus dat de notificatieprocedure tot wijziging van de ontwerp-regeling zal leiden.

Vanuit het ministerie van VROM wordt een brief naar de gemeenten en samenwerkingsverbanden verzonden waarin wordt aangegeven dat door plaatsing van een gecertificeerde afscheider in elk geval

wordt voldaan aan de betreffende voorschriften in de 8.40-amvb's.

Momenteel kunnen op basis van de BRL 5251 (beton) en BRL 5253 (grijs gietijzer) olieafscheimers en slibvangputten gecertificeerd worden. Voor vetafscheimers zijn op dit moment de BRL 5252 (beton) en de BRL 5254 (grijs gietijzer) vastgesteld. Gecertificeerde afscheiders cq. slibvangputten zijn voorzien van een KOMO-keur. Deze KOMO-keur is tevens het bij ministeriële regeling aangegeven merkteken.

In voorbereiding zijn de BRL's 5255 en 5256 voor plaatstalen olie-, respectievelijk vetafscheimers en BRL 5257 en 5258 voor kunststoffen olie-, respectievelijk vetafscheimers. Binnenkort zal dus waarschijnlijk ook op basis van deze BRL's gecertificeerd kunnen worden. De ministeriële regelingen moeten hiervoor worden aangepast en waarschijnlijk zal de bijbehorende notificatieprocedure wederom doorlopen moeten worden.

Breda stimuleert BMP's metalektrobedrijven

De profielschets voor ambtenaren die bedrijven moeten verleiden tot het opstellen van bedrijfsmilieuplannen (BMP's) voor een nieuwe bedrijfstak is uitgebreid; inventiviteit, vasthoudendheid, kennis van technologie en juridische zaken, communicatieve kwaliteiten, overtuigingskracht en een lange adem zijn enkele noodzakelijke eigenschappen en vaardigheden. De afdeling Milieuzorg bedrijven van de gemeente Breda weet daar alles van. De medewerkers stimuleren metalektrobedrijven in de regio actief om BMP's op te stellen. Jan Dirk Geschiere vertelt er meer over.

De gemeente Breda wil bedrijven stimuleren BMP's op te stellen en zo hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. Dat gebeurt op vrijwillige basis, en niet door regulering. Zes gemeenteambtenaren houden zich samen met veertien bedrijven bezig met het opstellen van BMP's. Hoe zijn die bedrijven geselecteerd? Jan Dirk Geschiere: "In Breda vallen ongeveer 120 bedrijven in de categorie metalektro, van de sleutelspecialist tot en met firma's met vierhonderd werknemers. De meeste hebben vijftig tot honderd man personeel. De aard van de werkzaamheden varieert: lasbedrijven, apparatenbouwers, constructiewerkplaatsen en elektrotechnische industrie.

Vorig jaar zomer hebben we samen met de brancheorganisaties al die bedrijven informatie gestuurd over het convenant voor de metalektro en het doelgroepenbeleid. De brancheorganisaties FME-CWM en Metaalunie mailden hun leden, wij schreven de andere bedrijven aan. Twintig bedrijven kwamen op een eerste bijeenkomst. Zes ervan vielen daarna nog af. Centraal op de tweede bijeenkomst stonden de vragen: wat kan een bedrijf van een gemeente verwachten en wat willen wij van bedrijven? Zo is het proces van informatievoor-

ziening en -uitwisseling doorgegaan. Inmiddels is het zover dat van twee bedrijven de concept-BMP's klaar zijn, vier daar binnenkort mee komen en de andere nog in de inventarisatiefase zitten."

Pionierswerk

Gebruiken jullie bij het opstellen van de BMP's zoiets als een standaardmodel?

Geschiere: "Nee, dat gebeurt voor deze bedrijfstak in feite allemaal uit het niets. Wel hadden we enige ervaring met een bedrijf in Zevenbergen, de brochure *Leidraad voor het opstellen van bedrijfsmilieuplannen* bood enige structuur en we hebben deze BMP's vergeleken met die uit de basismetalektro, maar alles was maar beperkt bruikbaar. Het zou een uitkomst zijn om te kunnen werken met een concept-BMP, een checklist, een inhoudsopgave of hoe je het wilt noemen. Het wachten is op het werkboek waarin zo'n model is opgenomen. Daar proberen we nu zelf naartoe te werken, door met de deelnemende bedrijven ervaringen uit te wisselen. Als dat er is, hopen we veel meer bedrijven erbij te kunnen betrekken. Die kunnen we dan beter ondersteunen. Een databank met minder milieubelastende technieken en leveranciers zoals InfoMil die heeft, is erg nuttig. Zelf het wiel uitvinden kost altijd erg veel tijd.

Wat we geleerd hebben is dat de gedachten er wel zijn in de bedrijven, maar het een probleem is om dat goed op papier te krijgen. Daarom hebben we contact gezocht met de Hogeschool West-Brabant. Bij vier bedrijven werken nu stagiaires van milieukunde of chemische technologie aan de BMP's. Dat gaat goed. Daarnaast heeft de Bedrijfsmilieudienst West-Brabant afspraken gemaakt over ondersteuning met de Metaalunie.

Intussen hebben wij ook niet stilgezeten en

een cursus gevolgd waarin het ging om de vraag hoe we op een meer marketinggerichte manier de branche zouden kunnen benaderen. Het gaat om een convenant, dus je kunt niks afdwingen, maar we hebben wel iets te bieden: met subsidie-mogelijkheden, procesbegeleiding en het vooruitzicht op een meer flexibele vergunning kunnen we de koplopers zoveel mogelijk tegemoet komen. Door hun deelname aan het proces genieten zij meer vertrouwen van de gemeente, daar hebben ze voordeel bij.

Voor zowel de bedrijven als voor ons geldt dat het een energievretend proces is; we zijn zo ongeveer als eersten hiermee bezig. Het is een proces van kleine stapjes. Maar als de eerste resultaten binnen zijn, hopen we op een tussensprint."

Wetsvoorstel Milieuverlaglegging

De Eerste en Tweede Kamer hebben het Wetsvoorstel Milieuverlaglegging met twee amendementen aangenomen. Die betreffen de externe verificatie van het publieksverslag en productmilieuzorg. Aan beide amendementen zal te zijner tijd per Koninklijk Besluit invulling worden gegeven. De wet zal uiteindelijk voor 327 bedrijven van toepassing zijn; die moeten een zogenaamd overheidsverslag en een publieksverslag opstellen. Het model voor het overheidsverslag wordt in 1998 in een amvb vastgesteld. De lijst van bedrijven wordt in 1998 vastgesteld. Deze bedrijven moeten dan vanaf 2000 jaarlijks rapporteren over het voorafgaande jaar.

Rapporten kunt u opvragen bij FO-Industrie (070 - 3451415). Voor vragen over de doelgroepconvenanten kunt u contact opnemen met de helpdesk van InfoMil (070 - 3610575)

Agenda

15 mei

Reductie van pentaanemissie in EPS-verwerkende industrie bij Synprodo in Wychen

Voorlichting voor vergunningverleners
Informatie: InfoMil, 070 – 3610575

27 t/m 29 mei

The World Sustainable Energy Trade Fair

RAI, Amsterdam

19 juni

KWS 2000 bijeenkomst over AMI-stappenplan

La Vie, Utrecht, 13.30 – 17.30
Informatie: InfoMil, 070 – 3610575

mei/juni

Bijeenkomsten

Kosteneffectiviteit NeR

29 mei Dorint, Eindhoven

12 juni Engels, Rotterdam

18 juni La Vie, Utrecht

Informatie: InfoMil, 070 – 3610575

12 juni

Tweede PBV-congres

Schouburg Gouda

Deelnemerskosten f 245,-

Informatie: CUR, 0182 – 540650

september

Bijeenkomsten

bodembescherming

Nationale Presentatie NRB-systematiek
(data nog onbekend)

Informatie: InfoMil, 070 – 3610575

Colofon

Redactie en productie

Frans Brand, Dick van Teylingen

(: Netwerk voor communicatie, Rotterdam)

Coördinatie voor InfoMil

Roselie Wijtenburg

Vormgeving

Verhey & Associates, Rotterdam

Basisontwerp

Conefrey/Koedam bNO, Roelofarendsveen

Druk

Macula, Boskoop

Oplage

7000 exemplaren

ISSN 1385 – 5492

Regionale workshops

InfoMil is onlangs begonnen met de 'workshops nieuwe stijl'. Dat zijn voorlichtings-bijeenkomsten op locatie, voor een kleine groep vergunningverleners die de inhoud van het programma voor een belangrijk deel zelf bepalen. Op 5 maart werd in Eindhoven voor het eerst proefgedraaid met het nieuwe model.

Workshops nieuwe stijl: geen eenrichtingsverkeer

InfoMil organiseert van tijd tot tijd landelijke informatiebijeenkomsten. Die hebben vaak een massaal karakter: groepen van 175 deelnemers zijn geen uitzondering. Dat is vooral handig als er veel mensen snel geïnformeerd moeten worden, zoals bij de introductie van een nieuw onderwerp. Maar daar staat tegenover dat er vaak sprake is van eenrichtingsverkeer en er meestal geen tijd is om dieper op een onderwerp in te gaan. Daarom wil InfoMil voor sommige onderwerpen voorlichtingsbijeenkomsten op locatie organiseren.

Kleine groepen

De bijeenkomsten vinden plaats bij een samenwerkingsverband of een gemeente en zijn bedoeld voor groepen van maximaal twintig personen. De vergunningverleners en handhavers in de groep kunnen zelf

aangeven welke onderwerpen ze behandeld willen zien, en zelf praktijkcases ter illustratie aandragen. Op 5 maart werd het nieuwe model voor het eerst beproefd met een bijeenkomst 'Energie in de milieuvergunning' bij de Milieudienst Regio Eindhoven. Daar vertelden vertegenwoordigers van twee regionale samenwerkingsverbanden en de provincie over hun aanpak en de knelpunten die in de praktijk opduiken (zie ook het interview op p. 1-3). Daarna volgde toelichting door InfoMil en een gezamenlijke discussie, waarin een groot aantal kwesties werd opgelost. Uit de evaluatie kwam naar voren dat de bijeenkomst in een behoefte voorzorg en als zeer praktijkgericht werd ervaren.

Inventarisatie

InfoMil gaat na of ook voor andere aandachtsgebieden interesse voor soortgelijke bijeenkomsten bestaat. Dat gebeurt nu al voor workshops op het gebied van NeR en KWS 2000. Er is inmiddels een vragenlijst naar alle gemeenten en samenwerkingsverbanden gestuurd, om te inventariseren welke aspecten men op zo'n regionale bijeenkomst besproken zou willen zien. Bij voldoende animo zouden de bijeenkomsten NeR en KWS 2000 vanaf september 1997 kunnen gaan plaatsvinden.

Wat is InfoMil?

Vergunningverleners, maar ook bedrijven en instanties waarop vergunningen, algemene regels, convenanten, richtlijnen en afspraken van toepassing zijn, moeten kennis hebben van technische, juridische en procedurele kanten van het beleid. Ondersteunende bureaus waren de vergunningverlener en de andere betrokken partijen al langer behulpzaam bij het beantwoorden van vragen. Per 1 juli 1995 werken die bureaus samen in één organisatie: het Informatiecentrum Milieuvergunningen, kortweg InfoMil. InfoMil is het kennis- en informatiecentrum dat tot in details op de hoogte is van de instrumenten van het milieubeleid en de stand der techniek. De intensieve contacten met instituten als TNO, RIVM, Novem, Senter en internationale instellingen met kennis over milieutechnologie zijn daarbij van grote waarde.

In InfoMil zijn de volgende aandachtsgebieden gebundeld:

- Stafbureau Nederlandse emissierichtlijnen (NeR)
- Projectbureau KWS 2000
- Bureau Energie in de Milieuvergunning (bEM)
- Bestuurlijk-juridische ondersteuning
- Bodembescherming (NRB, ENBB)
- Helpdesk facilitaire organisatie industrie (FO-Industrie)
- Afval- en emissiepreventie
- Indirecte lozingen afvalwater
- Asbest
- Landbouw
- EuroBAT

InfoMil is in het leven geroepen door de ministeries van VROM en Economische Zaken, in samenspraak met IPO en VNG. Het bureau is een zelfstandig onderdeel van Novem en Senter.